

A Debreceni Ítéltábla, mint harmadfokú bíróság a Debrecenben, 2017. szeptember hó 29. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az üzletszerűen elkövetett uzsora-bűncselekmény büntette miatt a vádlott és társai ellen indított büntető ügyben a Nyíregyházi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 2017. évi március hó 14. napján kihirdetett 1.Bf.371/2016/9. számú ítéletét a fellebbezéssel érintett vádlottak vonatkozásában megváltoztatja az alábbiak szerint:

IV. r. vádlott szabadságvesztés büntetésének tartamát a felfüggesztés és a próbaidő tartamának érintetlenül hagyása mellett 8 (nyolc) hónapra enyhíti.

II. r. vádlott vonatkozásában a másodfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi és a másodfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasítja.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletének jelzett részét helybenhagyja.

A harmadfokú eljárásban felmerült 51 675 (Ötvenegyezer-hatszázhetvenöt) Ft bűnügyi költségből III. r. vádlott 16 820 (Tizenhatezer-nyolcszázhusz) Ft-ot, IV. r. vádlott 14 660 (Tizenegyezer-hatszázhatvan) Ft-ot köteles megfizetni. Megállapítja továbbá, hogy a fennmaradó 20 195 (Húszezer-egyszázkilencvenöt) Ft bűnügyi költség II. r. vádlott vonatkozásában merült fel.

I n d o k o l á s

A Nyíregyházi Járásbíróság a 2016. március 3. napján kihirdetett 39.B.954/2014/35. számú ítéletével bűnösnek mondta ki I. r. vádlottat 2 rb. a 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 381. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés szerint minősülő uzsora-bűncselekmény büntetében, II. r. vádlottat 2 rb. a Btk. 381. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés szerint minősülő bűnsegédként elkövetett uzsora-bűncselekmény büntetében, III. r. vádlottat 4 rb. az 1978. évi IV. törvény 330/A. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő uzsora-bűncselekmény büntetében, IV. r. vádlottat 4 rb. a Btk. 381. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés szerint minősülő bűnsegédként elkövetett uzsora-bűncselekmény büntetében.

Ezért I. r. vádlottat halmazati büntetésül 1 év 4 hónap börtönbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre, II. r. vádlottat halmazati büntetésül 120 napi tétel, 1000 Ft napi tétel összegű, összesen 120 000 Ft pénzbüntetésre, III. r. vádlottat, mint többszörös visszaesőt halmazati büntetésül 1 év 10 hónap börtönbüntetésre és 3 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre, IV. r.

vádlottat halmozati büntetésül 1 év 2 hónap, végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett börtönbüntetésre ítélte.

I. r. vádlottal szemben 150 000 Ft, III. r. vádlottal szemben 80 000 Ft, IV. r. vádlottal szemben 80 000 Ft összegre vagyonekborzást rendelt el.

Rendelkezett I. r. vádlott és IV. r. vádlott esetében a szabadságvesztés büntetésből való feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról.

II. r. vádlott esetében rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetén annak szabadságvesztésre való átváltoztatásáról.

Elrendelte IV. r. vádlott pártfogó felügyeletét. Rendelkezett a nyomozás során lefoglalt 3 db papír cetli lefoglalásának megszüntetéséről és a bűnügyi iratok részeként történő kezeléséről.

Kötelezte a vádlottakat az eljárás során felmerült bűnügyi költség állam részére történő megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész I. r., III. r. és IV. r. vádlottak terhére büntetésük súlyosítása végett jelentett be fellebbezést.

I. r. vádlott és védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan a büntetés enyhítése végett, a II., III. és IV. r. vádlottak és védőik felmentés érdekében éltek jogorvoslattal.

A másodfokon eljáró Nyíregyházi Törvényszék 2017. március 14. napján kihirdetett 1.Bf.371/2016/9. számú ítéletével a I. r. vádlott által elkövetett bűncselekményeket 2 rb. az 1978. évi IV. törvény 330/A. § (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő uzsora büntettnék minősítette. Mellőzte a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjára vonatkozó rendelkezést e vádlott esetében.

II. r. vádlottat az ellene emelt 2 rb. bűnsegédként elkövetett uzsora büntett vádja alól felmentette.

III. r. vádlottat 1 rb. uzsora büntett miatt emelt vád alól felmentette. E vádlott börtönbüntetését 2 év 6 hónap fegyházbüntetésre súlyosította, és kimondta, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható.

IV. r. vádlottat 1 rb. bűnsegédként elkövetett uzsora büntett miatt emelt vád alól felmentette, és az általa elkövetett bűncselekményeket 3 rb. az 1978. évi IV. törvény 330/A. § (1) bekezdésében meghatározott, de a (2) bekezdés b) pontja szerint minősülő, bűnsegédként elkövetett uzsora büntettnék minősítette. A IV. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés felfüggesztetésének próbaidejét 1 évre enyhítette. Mellőzte a vádlott pártfogó felügyeletének elrendelését.

Pótolta a lefoglalt 3 db papír cetli vonatkozásában a nyomozati számot.

Mellőzte II. r. vádlott esetében az első fokon felmerült bűnügyi költség megfizetésére vonatkozó rendelkezést.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.

Kötelezte I. r., III. r. és IV. r. vádlottakat a másodfokú eljárás során felmerült bűnügyi költség megfizetésére. Az II. r. vádlott vonatkozásában keletkezett másodfokú bűnügyi költségről úgy rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

A másodfokú ítélet ellen az ügyész jelentett be fellebbezést II. r. vádlottnak az ellene 2 rb. üzletszerűen, bűnsegédként elkövetett uzsora-bűncselekmény büntette miatt, valamint III. r. és IV. r. vádlottnak az 1 rb. üzletszerűen, a IV. r. vádlott által bűnsegédként elkövetett uzsora-bűncselekmény büntette miatt emelt vád alóli felmentése miatt, megalapozatlanság okából, új másodfokú eljárás lefolytatása végett.

III. r. vádlott és védője a büntetés enyhítése érdekében fellebbezett.

II. r. vádlott és védője, valamint IV. r. vádlott és védője az ítéletet tudomásul vették.

I. r. vádlott vonatkozásában a Nyíregyházi Járásbíróság ítélete a másodfokú ítéletben írt változtatással annak kihirdetése napján jogerőre emelkedett.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.220/2017/1-I. számú átiratában indítványozta, hogy a Debreceni Ítéltábla a másodfokú bíróság ítéletét a fellebbezéssel érintett vádlottak tekintetében helyezze hatályon kívül, és a másodfokú bíróságot utasítsa új eljárás lefolytatására.

III. r. vádlott a Debreceni Ítéltáblához 2017. augusztus 18. napján érkezett beadványában előadta, hogy ő a terhére rótt bűncselekményeket nem követte el. Az egész ügy ... feljelentéséből indult, aki elismerte a bíróságon, hogy a nyomozás során általa elmondottak valótlanok voltak. Hivatkozott továbbá arra, hogy az anyagi helyzetük a feleségével együtt nagyon rossz, szegényes körülmények között élnek, így nem is tudtak volna senkinek uzsorára kölcsönt adni. Ennek bizonyítása végett kérte a ... Gyámhivatal két dolgozójának tanúkénti meghallgatását. Előadta, hogy a rendőrség őket megfigyelés alatt tartotta, és ezt a megfigyelést megszüntették, mivel bűncselekményre utaló jelet nem találtak vonatkozásukban. Az ezt igazoló rendőri jelentés ismertetését is kérte. Sérelmezte továbbá, hogy az első- és másodfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a sértettek valamennyien elismerték, hogy hamisan tettek rájuk terhelő vallomást.

A Debreceni Ítéltábla a másodfellebbezéseket a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 393. § (2) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el.

Az ügyész a harmadfokú nyilvános ülésen a fellebbezését és az átiratában foglaltakat változatlanul fenntartotta.

II. r. vádlott védője kifejtette, hogy álláspontja szerint a másodfokú bíróság helytállóan vonta le azt a következtetést, hogy az I. és II. r. vádlottak nem voltak élettársak. Továbbá azt is okszerűen állapította meg, hogy bár a II. r. vádlottnak bizonyos tényekről és körülményekről tudomása volt, azonban az uzsora szerződések konkrét feltételeiről nem tudott. Ezért a másodfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozta.

A III. r. vádlott védője szerint az első- és a másodfokú bíróság határozata oly mértékben megalapozatlan, hogy az ítéletek felülbírálatra alkalmatlanok. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás nincs kellően felderítve, a megállapított tényekből a bíróság további tényre helytelenül következtetett. Több ponton is iratellenes megállapításokat tartalmaz. ..., ... és ... tanúk vallomásának a hitelessége megkérdőjeleződött az eljárás során. Vallomásaik, mint kétséget kizáró bizonyítékok alapján bűnösséget megállapítani nem lehet. ... sértett vonatkozásában helyesen rendelkezett azonban a másodfokú bíróság.

A III. r. vádlott nem rendelkezett olyan jövedelemmel, hogy abból későbbi értékesítés céljából nagyobb mennyiségű élelmiszert tudott volna felhalmozni. Az elsőfokú bíróság csak azokat a bizonyítékokat vizsgálta, amelyek a III. r. vádlottra terhelőek voltak. Mindezek miatt az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését, másodlagosan a III. r. vádlott felmentését indítványozta.

Harmadlagosan a kiszabott büntetés enyhítését kérte arra hivatkozással, hogy a III. r. vádlott öt kiskorú gyermek tartásáról gondoskodik, és jelentős időmúlás történt a cselekmény elkövetése óta.

IV. r. vádlott védője megalapozottnak tartotta a IV. r. vádlott részbeni felmentését. Rámutatott, hogy az 1 év 2 hónapi szabadságvesztés büntetés végrehajtása felfüggesztésének próbaidejét 1 évben állapította meg a másodfokon eljáró bíróság, melyre törvényes lehetőség nincs, ezért a szabadságvesztés büntetés tartamának enyhítését kérte.

Az utolsó szó jogán tett felszólalásában a II. r. vádlott egyetértett a védőjével. A III. r. vádlott elmondta, hogy gyámság alá vették a gyermekeit, mert összedőlt a házuk. Aki uzsorázik, nem ilyen körülmények között él. A IV. r. vádlott arra hivatkozott, hogy ... nem lehetett uzsora bűncselekmény áldozata, mert a hűtőládájukat is ő vette meg tőlük. Nem volt tehát anyagi nehézsége.

Az ügyészség fellebbezése II. r. vádlott vonatkozásában hatályon kívül helyezésre irányulóan, valamint IV. r. vádlott és védője fellebbezése enyhítésre irányulóan alapos, az ezeken túlmenően hatályon kívül helyezés, felmentés illetve enyhítés végett bejelentett jogorvoslatok nem alaposak.

A Be. 386. § (1) bekezdés c) pontja alapján a másodfokú ítélet ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz, ha a másodfokú bíróság a büntetőjog szabályainak megsértésével az első fokon elítélt vádlottat felmentette, vagy vele szemben a büntetőeljárást megszüntette. E feltétel bekövetkezésére, a bűnösség kérdésében történő eltérő döntésre figyelemmel a bejelentett fellebbezések joghatályosnak tekinthetők, és megnyitották a harmadfokú bírósági eljárást.

A harmadfokú bíróság a Be. 387. § (1) bekezdésének megfelelően, a fellebbezéssel érintett vádlottak vonatkozásában felülbírált a másodfokú ítéletet és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást. A revízió elvének szem előtt tartásával ellenőrizte, hogy az első- és másodfokú bíróság megtartotta-e az eljárási szabályokat, és vizsgálta a másodfokú ítélet megalapozottságát is. Nem észlelt az első- és másodfokú bírósági eljárásban a Be. 373. § (1) bekezdésének II. pontjában felsorolt úgynevezett abszolút eljárási szabálysértést, amely a bíróságok ítéleteinek hatályon kívül helyezését indokolná.

A törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletének tényállását kiegészítette egyrészt I. r. és III. r. vádlottak előző büntetései tekintetében, másrészt a tényállás történeti részét a következők szerint:

A bevezető részből mellőzte annak megállapítását, hogy I. r. és II. r. vádlottak a vádbeli időszakban élettársak voltak, valamint, hogy I. r. vádlottal együtt II. r. vádlott is részt vett a bűncselekmények elkövetésében. Ezzel szemben azt rögzítette, hogy II. r. vádlott I. r. vádlottal élettársi kapcsolatban nem élt, közöttük kizárólag érzelmi, szexuális kapcsolat volt, a II. r. vádlott életvitelszerűen férjével és fiával élt.

Az I/1. és II/1. pontokat ... anyagi körülményei vonatkozásában egészítette ki.

Szintén kiegészítette az I/2. és II/3. pontokat, ... és ..., valamint a II/2. pontot ... anyagi körülményei tekintetében.

A tényállás II/4. pontjából pedig mellőzte annak megállapítását, hogy az átvett élelmiszerek fejében visszafizetendő összeg nyilvánvalóan alkalmas volt arra, hogy ... sértett számára nélkülözésekhez vezessen. Rögzítette továbbá ... sértett életviteli, vagyoni viszonyait.

Az ítéletábra megállapította, hogy az I. és III. r. vádlottak előző elítélései és a tényállás I/1., I/2., II/1., II/2., valamint II/3. pontjai tekintetében a törvényszék az iratok alapján, helytállóan egészítette ki az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, a Be. 352. § (1) bekezdésének a) pontja alapján.

Az elsőfokú bíróság által rögzített és a másodfokú bíróság által tett kiegészítésekkel ítéletének alapjául is elfogadott tényállás e pontok tekintetében megalapozott, és mentes a Be. 351. § (2) bekezdésében foglalt fogyatékoságtól.

III. r. vádlott védője a fentebb részletezettek szerint támadta az első- és másodfokú bíróság által védencével szemben megállapított tényállás megalapozottságát.

Az eltérő tényállás megállapítására irányuló védelmi fellebbezés lényegében a bizonyítékok értékelésén keresztül támadja a megalapozott tényállást, mely a tényálláshoz kötöttség elvéből kifolyólag eredményre nem vezethetett (Be. 351-352. §).

A Be. 351. § (2) bekezdésében részletezett okok, köztük a felderítetlenség kizárólag akkor lenne megállapítható, ha az elsőfokú bíróság a Be. 75. § (1) bekezdés második mondatának rendelkezését megsértve, nem tisztázta volna alaposan a bizonyítás tárgyát. Akkor felderítetlen a tényállás, ha a bizonyítás anyaga nem teljes, mert a bíróság nem szerez be minden olyan bizonyítékot, amely a tényállás megállapítására alkalmas lehet. Ilyen felderítetlenségi ok jelen esetben nem állapítható meg, ám az sem, hogy a megállapított tényállás hiányos vagy ellentétes lenne az iratok tartalmával. Az ítélet tábla szerint az sem volt tetten érhető, hogy az első- illetve másodfokú bíróság a bizonyítékok közötti ellentmondásokat esetleg ne észlelte volna, vagy ne kívánta volna feloldani. Kétségtelen, hogy a tényállás alapos, és hiánytalan tisztázatlanságából eredő kötelezettség akár olyan eljárási szabálysértéssel is járhat, hogy a bíróság a megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtet. Jelen ügyben a harmadfokú bíróság ezt a szabálysértést sem észlelte. Az ítélet indokolásából ugyanis kiderül, hogy a megállapított tényállásban rögzített tényeket a bíróságok mely bizonyítékokra alapították. A bíróságok e tevékenysége a logika szabályainak megfelel, a bizonyítékokat közvetlenül észlelő és értékelő tevékenységüket meggyőződésük szerint végezték, igazodva a Be. 78. § (3) bekezdésében foglaltakhoz.

Az ügyészség vitatta az II. r. vádlott I. r. vádlotthoz fűződő kapcsolatára vonatkozó, valamint a II. r. vádlottnak az I. r. vádlott által megvalósított uzsora-bűncselekményben történt részvételét érintő tényállás változtatásokat, továbbá a II/4. pontban írt ... sértettre vonatkozó módosításokat és az ezek alapján levont jogi következtetéseket, melyek ahhoz vezettek, hogy a törvényszék a II. r. vádlottat az ellene emelt vádak alól teljes egészében, a III. és IV. r. vádlottakat pedig részben felmentette.

A II/4. tényállási pont esetében az ítélet tábla nem osztotta a vádhatóság álláspontját. Megalapozottan egészítette ki az iratok alapján a törvényszék a tényállást ... sértett aktuális vagyoni viszonyaival, jövedelmi, családi helyzetének rögzítésével.

Így a megállapított tényállás a II/1-4. pontjait tekintve mindenben megalapozott, ezért az ítélet tábla határozatát a Be. 388. § (1) bekezdésében írtaknak megfelelően e tényállásra alapította.

Okszerű III. r. és IV. r. vádlottak bűnösségére vont következtetés a tényállás II/1., II/2. és II/3. pontjai alapján, 3rb. uzsora-bűncselekmény büntette vonatkozásában.

A harmadfokú bíróság megítélése szerint helytállóan jutott a törvényszék arra a következtetésre, hogy a havi 150 000 Ft jövedelemmel rendelkező ... esetében az az összeg, amit 2013. januárjában III. r. vádlott részére vissza kellett fizetnie, nem volt alkalmas arra, hogy a sértett számára nélkülözésekhez vezessen. Nem kétséges az, hogy a négy gyermekét nevelő sértett számára már önmagában az, hogy havi 150 000 Ft-ból kellett megélniük, igen nagy nehézséget jelentett. Az sem vitás, hogy az átadott élelmiszerek értéke és az ezekért megfizetendő összeg alapján megállapítható a különösen aránytalan mértékű ellenszolgáltatást tartalmazó megállapodás. Ugyanakkor a havi 150 000 Ft-os jövedelemhez képest a ... sértett által átvett mintegy 10 500 Ft értékű áru és a visszafizetendő 31 000 Ft közötti, 20 000 Ft-nál nyilvánvalóan kevesebb összeg, amely ... sértett rendelkezésére álló pénzüsszegeből ezáltal kiesett, hiánya nyilvánvalóan nem volt alkalmas arra, hogy a fennálló igen nehéz helyzetét jelentős mértékben súlyosítsa, és őt, illetve vele élő hozzátartozóit további nélkülözésnek tegye ki.

Teljes mértékben alaptalan a fellebbviteli főügyészség azon hivatkozása, hogy megalapozatlan lenne a tényállás, mivel a törvényszék nem tisztázta azt, hogy a sértettnek a bevétellel szemben milyen kiadásai voltak, hogy volt-e tűzifája, szene, tudott-e fűteni. A kétfokú eljárás során a vádhatóságnak lehetősége lett volna ennek bizonyítására, erre vonatkozó indítványokat azonban nem terjesztett elő.

II. r. vádlottnak I. r. vádlotthoz fűződő kapcsolatára és cselekvőségére illetően a megállapított tényállás tekintetében az ítélet tábla a következőket állapította meg.

Az elsőfokú bíróság tényállásában megállapította, hogy I. r. vádlott és II. r. vádlottak élettársak voltak. Ezen túl azt is, hogy II. r. vádlott I. r. vádlott uzsora bűncselekménnyel kapcsolatos tevékenységébe oly módon kapcsolódott be, hogy a háznál megjelenő sértettek részére átadta az élelmiszereket, illetve alkalmanként jelen volt az adósságok beszédésénél is, ezáltal segítve I. r. vádlottat, erősítve szándékát. Az uzsorás megállapodásokat azonban I. r. vádlott kötötte meg a sértettekkel, a bűncselekmények hasznával is ő gazdagodott.

A másodfokon eljáró törvényszék az elsőfokú bíróság ítéletének tényállását részben megalapozatlannak találta, mert a megállapított tényállás álláspontja szerint részben felderítetlen, részben iratellenes volt, és az elsőfokú bíróság által levont következtetés is részben téves. A részbeni megalapozatlanság kiküszöbölése érdekében a másodfokú bíróság bizonyítást folytatott, melynek keretében kihallgatta I. r. és II. r. vádlottat, ..., ... és ... tanúkat. A felvett bizonyítás eredménye és az elsőfokú bíróság által is értékelt iratok alapján a tényállást kiegészítette, illetve helyesbítette a következők szerint:

A bevezető részből mellőzte annak megállapítását, hogy I. r. és II. r. vádlottak a vádbeli időszakban élettársak voltak, továbbá azt is, hogy II. r. vádlott is részt vett a bűncselekmények elkövetésében. Azt rögzítette, hogy II. r. vádlott a vádbeli időszakban I. r. vádlottal élettársi kapcsolatban nem élt, közöttük kizárólag érzelmi, szexuális kapcsolat volt. II. r. vádlott életvitelszerűen férjével és fiával lakott.

A tényállás változtatását a törvényszék II. r. vádlott vallomásainak tartalmával indokolta. Rögzítette, hogy II. r. vádlott az eljárás valamennyi szakaszában olyan nyilatkozatot tett, hogy kizárólag szexuális partnere volt az I. r. vádlottnak, de életvitelszerűen nem lakott nála, férjével és gyermekével élt. Elmondta, hogy tudomása volt arról, hogy az I. r. vádlott nagyobb mennyiségű élelmiszert tartott otthon, amelyből folyamatosan értékesített több család részére, azzal azonban nem volt tisztában, hogy milyen megállapodást kötött e személyekkel. Többször kifejezésre juttatta, hogy a romáknál a nő nem szólhat bele a férfi dolgába. Amikor egyszer megkérdezte az I. r. vádlottat, hogy mi történik, akkor határozottan elhárította a választ. Rögzítette a törvényszék, hogy a II. r. vádlott védekezésének cáfolására nem volt alkalmas a másodfokú bíróság által felvett tanúbizonyítás.

A megváltoztatott tényállás alapján II. r. vádlottat a törvényszék felmentette az ellene 2 rb. bűnsegédként elkövetett uzsora büntett miatt emelt vád alól.

Az ítélet tábla megállapította, hogy a másodfokú bíróság az II. r. vádlottat érintő tényállás megállapítása vonatkozásában alapvetően megsértette indokolási kötelezettségét.

A Be. 351. § (2) bekezdés d/ pontjára utalva, a másodfokú bíróságnak felmentő rendelkezés meghozatala esetén akkor van lehetősége az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapítására, egyrészt ha ez az iratok egyértelmű, egybehangzó adataira figyelemmel lehetséges, másrészt eltérő tényállást tényből levont következtetés útján is megállapíthat, azonban határozatának indokolásában számot kell adnia arról, mely tényből vont le eltérő következtetést az elsőfokú bíróság nem megfelelőnek tartott következtetéséhez képest és ebből következően melyik az az új tény, amely lehetővé teszi az eltérő tényállás megállapítását (BH. 2007. évi 366. jogeset).

A másodfokú bíróság felülmérlegelte az elsőfokú bíróság által megvizsgált bizonyítékokat. A vádlott bűnösségével kapcsolatban rögzített bizonyítékhianyot tényekkel nem támasztotta alá. E körben az ítélet tábla osztotta a fellebbviteli főügyészség érvelését.

Elsősorban azonban rögzíti az ítélet tábla, hogy nem ért egyet azzal a vádhatósági állásponttal, hogy a I. r. és II. r. vádlottak között fennállt vagy fenn nem állt élettársi kapcsolat megállapítása alapvető jelentőségű lenne a II. r. vádlott bűnössége szempontjából. Azonban, mivel az élettársi kapcsolat is a

tényállás része, e tekintetben is teljes körű bizonyíték értékelés szükséges. II. r. vádlott tagadásával szemben ..., ..., ..., ..., ... tanúk már a nyomozás során állították, hogy az I. és II. r. vádlott élettársi kapcsolatban voltak.

Ezt a másodfokú tárgyaláson kihallgatott I. r. vádlott megerősítette, ..., ... és ... tanúk is úgy nyilatkoztak a törvényszék előtt, hogy az I. és II. r. vádlottak együtt éltek, élettársak voltak. Az I. r. vádlott, illetve a jelzett tanúk e körben tett vallomásait a törvényszék ítéletében meg sem említi, így azokat nem is ütköztette II. r. vádlott vallomásával, így a bizonyítékok értékelése a jelzett tényállási rész vonatkozásában teljes mértékben hiányzik.

II. r. vádlott konkrét cselekvőségével kapcsolatosan az ítéletábra egyetért az ügyészség azon észrevételével, mely szerint a II. r. vádlott első fokú ítéletben rögzített cselekménye nem pszichikai, hanem fizikai bűnsejlynek minősül. A sértettek részére átadta az élelmiszereket, ezzel tevékenyen segítette I. r. vádlott tettesként megvalósított cselekményét.

Annak indokolásakor, hogy a II. r. vádlott tisztában volt-e azzal, hogy az I. r. vádlott uzsorára adott élelmiszereket a sértettek részére, a törvényszék nem teljes körűen vizsgálta II. r. vádlott vallomásait. Az elsőfokú bíróság pontosan rögzítette a nyomozás során tett vallomások lényegét. Ebből megállapítható, hogy II. r. vádlott tudomással bírt arról, hogy segélyosztáskor sok pénze volt az I. r. vádlottnak, mert ilyenkor fizették ki az elvitt élelmiszerek árát és azt is tudta, hogy az emberek a dupláját fizették vissza. Szegény emberekről volt szó, akik kevés pénzből éltek és nélkülöztek az uzsora miatt és gyakran panaszkodtak is a II. r. vádlottnak erre.

Az elsőfokú bírósági tárgyaláson is fenntartotta, hogy tudomása volt arról, hogy az I. r. vádlott uzsorázik. Elismerte, hogy az I. r. vádlottnak segítséget nyújtott az élelmiszerek átadásánál és tudta azt is, hogy a sértettek a bolti árat jóval meghaladó árat fognak kifizetni az I. r. vádlott részére.

... tanú vallomását sem értékelte a másodfokú bíróság, aki elmondta, hogy volt olyan, hogy az élelmiszereket a II. r. vádlott adta át, és a legtöbbször jelen volt, neki is mindenről tudomása volt. ... tanú is elmondta, hogy II. r. vádlott az I. r. vádlottal, aki az élettársa volt, közösen uzsorázott.

Mivel a törvényszék a II. r. vádlott cselekvőségének értékelése során a II. r. vádlott e vallomásait, valamint a megjelölt tanúk nyilatkozatait meg sem említette, azokat nem értékelte, mérlegelési körébe nem vonta, oly súlyosan megsértette indokolási kötelezettségét, hogy a másodfokú ítéletnek II. r. vádlottra vonatkozó része ezáltal felülbírálatra alkalmatlan.

Ezért az ítéletábra a Be. 373. § III/a. pontja és a 399. § (2) bekezdésének a) pontja alapján a másodfokú bíróság ítéletének II. r. vádlottra vonatkozó részét hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárásra utasította.

A Be. 385. §-a alapján alkalmazandó 378. § (1) bekezdésének megfelelően az ítéletábra a következő iránymutatást adja a másodfokú bíróságnak a megismételt eljárásra vonatkozóan.

Amennyiben a másodfokú bíróság II. r. vádlott vonatkozásában megalapozatlannak tartja az elsőfokú bíróság ítéletét, mind az élettársi viszonyra vonatkozóan, mind pedig II. r. vádlott cselekvőségének, illetve tudattartalmának feltárása végett újra ki kell hallgatnia I. r. és II. r. vádlottakat, amennyiben ők vallomást kívánnak tenni, és nem élnek a Be. 117. § (2) bekezdésében biztosított vallomásmegtagadási jogukkal. Ki kell hallgatni továbbá ..., ..., ... tanúkat is. Amennyiben a vádlottak vagy a tanúk a nyomozás, illetve az első fokú eljárás során tett vallomásukhoz képest eltérően nyilatkoznak, a korábbi vallomásaik eléjük tárását követően meg kell kísérelni az eltérés okának tisztázását. Az egymással ellentétes vallomást tevők esetében szembesítés útján kell ugyanezt megtenni.

Ezt követően lesz a másodfokú bíróság abban a helyzetben, hogy következtetést vonhasson le a vádlottak kapcsolatára és II. r. vádlott cselekvőségére vonatkozóan.

Helytállóan jutott a törvényszék arra az álláspontra, hogy III. r. és IV. r. vádlottak esetében az elbíráláskor hatályos büntető törvény nem eredményez enyhébb elbírálást, ezért az elkövetéskor hatályban volt törvényt kell alkalmazni.

Az első- és másodfokon eljáró bíróságok a büntetés kiszabása körében irányadó alanyi és tárgyi, enyhítő és súlyosító körülményeket maradéktalanul feltárták, és azokat a másodfokú bíróság megfelelően értékelte.

A törvényszék helytállóan állapította meg, hogy még a felmentés mellett is eltúlzottan enyhe volt az elsőfokú bíróság által III. rendű vádlottal szemben kiszabott büntetés. A többszörös visszaeső vádlottal szemben indokolt a másodfokon kiszabott, lényegesen súlyosabb szabadságvesztés büntetés alkalmazása, amely azonban még így is távol áll a büntetési tételkeret által meghatározott középértéktől.

A törvénynek megfelelően határozta meg a szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozatát fegyházban. Tekintettel arra, hogy a III. r. vádlott cselekményeit korábbi jogerős ítélettel kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtásának befejezése előtt követte el, helyes volt a feltételes szabadság kedvezményéből való kizárása is.

Indokoltan egészítette ki a törvényszék IV. r. vádlott esetében az enyhítő körülményeket, melyekre tekintettel a felfüggesztés próbaidejét 1 évre enyhítette, valamint mellőzte a vádlott pártfogó felügyeletének elrendelését.

Elkerülte ugyanakkor a másodfokú bíróság figyelmét az 1978. évi IV. törvény 89. §-ának (2) bekezdésében írt szabály, mely szerint a próbaidő tartama a kiszabott szabadságvesztésnél rövidebb nem lehet. Márpedig a törvényszék által megállapított 1 évi próbaidő a halmazati büntetésként kiszabott 1 év 2 hónap börtönbüntetésnél nyilvánvalóan rövidebb. Tekintettel arra, hogy a vádhatóság súlyosításra irányuló fellebbezést nem terjesztett elő, és az ítélőtábla is egyetértett azzal, hogy a IV. r. vádlottal szemben a büntetési célok eléréséhez az 1 évi próbaidő is elegendő, a törvénnyel ellentétes ítéleti rendelkezést úgy korrigálta, hogy IV. r. vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamát a felfüggesztés és a próbaidő tartamának érintetlenül hagyása mellett 8 hónapra enyhítette.

A másodfokú ítélet egyéb rendelkezései a fellebbezéssel érintett III. és IV. r. vádlottak vonatkozásában a törvénynek megfelelnek.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítélőtábla a másodfokú bíróság ítéletét III. r. vádlott esetében a Be. 397. §-a alapján helybenhagyta. IV. r. vádlott esetében az ítéletet a Be. 398. § (2) bekezdése alapján a kiszabott büntetés tartamát illetően megváltoztatta, egyebekben a határozatot vele szemben is helybenhagyta.

A harmadfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget a Be. 385. §-ára utalással a Be. 381. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

Debrecen, 2017. szeptember 29.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Dr. Gömöri Olivér sk. előadó bíró,
Szabóné dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk. bíró

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 1.Bf.371/2016/9. számú ítélete az ítélőtábla jelen határozatával a fellebbezéssel érintett III. r. és IV. r. vádlottak tekintetében jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Debrecen, 2017. szeptember 29.

. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke